

[Erhard Jakobsen.]

vælger et studium, spiller hensynet til, om man, når studierne er afsluttet med eksamen, kan vente at få en stilling, selvfølgelig en meget betydelig rolle. Det gælder for de fleste studieretninger, at den afsluttende eksamen giver ret gode muligheder for at få en stilling. Men for de grupper, som jeg her vil sige noget om, og som mit spørgsmål drejer sig om, gælder det, at de i al almindelighed ikke har udsigt til nogen stilling. Der er naturligvis ved universiteterne lærerpladser i de pågældende fag, som nogle af disse kandidater vil kunne få, men i mange tilfælde vil de ikke have adgang til en sådan stilling, og det betyder for mange af dem, at deres mulighed for, som de havde tænkt sig, efter eksamen at drive videnskabeligt arbejde faktisk er udelukket.

Jeg er ganske klar over, at så længe man opretholder — og det ønsker vel i og for sig alle — en fri studieordning, hvor staten ikke blander sig i, hvem der skal studere, hvor mange der skal studere, og hvad de skal studere, har samfundet ikke noget ansvar med hensyn til, om den ene eller den anden kommer ud for en arbejdsløshedsperiode, fordi der ikke er noget at lave indenfor vedkommende fag. Men jeg mener, at et særligt hensyn må gælde, hvis samfundet har en interesse i, at et mindst antal i alt fald beskæftiger sig med det pågældende fag. Det mener jeg gælder på dette område. Det har samfundet jo allerede anerkendt i visse tilfælde, nemlig overfor cand. mag.erne, hvor arbejdsministeriet allerede har truffet foranstaltninger til at modvirke virkningerne af arbejdsløsheden. Man behandler dette forhold efter beskæftigelseslovens bestemmelser om langvarigt arbejdsløse, således at disse folk får en 6 måneders beskæftigelse.

Men denne beskæftigelseslovgivning kan, såvidt jeg kan se — og det er det, mit spørgsmål drejer sig om — ikke anvendes på den gruppe, vi har at gøre med her, de yngre videnskabsmænd. Så er spørgsmålet: Har samfundet nogen interesse i, at disse mennesker kan drive deres studium? Jeg ved, der findes visse åndsaristokrater blandt os, der mener, at dette at gå og pusle med noget gammelt ragelse ikke har så stor samfundsmæssig betydning. Men jeg vil

advare imod, at man på forhånd giver sig til at sortere videnskabsgrene efter den betydning, man måtte tillægge dem. Jeg tror, man må give frit slag. I hvert fald ved jeg, at hvis man afskærer visse af disse grupper fra at drive deres forskning videre, betyder det, at man samtidig stopper kilderne på en række andre områder, hvor studiet anses for meget vigtigt.

Efter min opfattelse har der været gode muligheder for at beskæftige en del af disse folk indenfor vore kulturelle og videnskabelige institutioner, og når jeg stiller spørgsmålet til den højtærede økonomi- og arbejdsminister i dag, er det netop med henblik på at få at vide, om ministeren mener, at den nugældende ordning er tilfredsstillende, eller om ministeren eventuelt kan pege på andre veje til at bevare disse menneskers muligheder for at drive et studium til gavn for os allesammen.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Samfundet har naturligvis en interesse i, at der også i vort lille land kan finde videnskabelige studier sted af dybtgående teoretisk eller historisk karakter. Noget ansvar for, at de personer, der driver sådanne studier, livsvarigt kan finde deres næring ved at fortsætte med at arbejde på de linier, kan samfundet naturligvis ikke påtage sig, hvilket den ærede spørgsmålsstiller jo også gav udtryk for at han var klar over. Men ikke desto mindre har man i henhold til beskæftigelsesloven og med tilskud efter denne lov iværksat foranstaltninger til beskæftigelse af ledige cand. mag.er m. v. ved forskellige videnskabelige institutioner, f. eks. Det kongelige Bibliotek, rigsarkivet, nationalmuseet, universitetsbiblioteket og Det danske Sprog- og Litteraturselskab. De pågældende henvises normalt som ledere af særlige foranstaltninger for ledige kontorfolk iværksat af disse institutioner. Disse foranstaltninger er ligesom beskæftigelsesforanstaltninger i almindelighed beregnet på langvarigt ledige, som gennem arbejdet med en sådan midlertidig beskæftigelse får mulighed for at vedligeholde deres arbejdsevne og optræne den. En betingelse for, at de kan henvises dertil, er, at de er registreret som ledige gennem cand. mag.-foreningen.

Det følger af disse foranstaltningers